

Vedlegg til sak: Inkorporer CRPD i Menneskerettighetsloven.

MYTER og FAKTA

MYTE 1: «Funksjonshemmedes rettigheter er godt nok ivaretatt.»

En av hovedårsakene til utbredte menneskerettighetsbrudd mot funksjonshemmede er at bruddene ikke blir forstått som urett, men heller som naturlig og legitim forskjellsbehandling på grunn av funksjonshemmedes biologiske og medisinske forskjeller.

Kjersti Skarstad, «Funksjonshemmedes menneskerettigheter», 2019.

Fakta: Norge har gode rettigheter på mange sektorområder. Likevel er funksjonshemmede langt fra likestilt med andre i samfunnet. Dette er grundig dokumentert i Sivilsamfunnets alternativrapport til FN og av Likestillings- og diskrimineringsombudet. Rettigheter er knyttet til individuelle tjenester og rollen som bruker. Samfunnets ansvar for likestilling går ofte fri fordi menneskerettighetsperspektivet mangler. FN ga i 2019 en klar anbefaling til myndighetene om å erstatte den medisinske modellen med den menneskerettslige modellen. Både retten til samfunnsdeltakelse og beskyttelse av individers selvbestemmelse står helt sentralt i CRPD, og viser hva det betyr for likestilling i praksis.

NHF mener at:

- Stortinget må ta på alvor faglig dokumentasjon og erfaringer fra funksjonshemmede selv. Å si at alt er bra i Norge, er å neglisjere funksjonshemmedes virkelighet.
- Problemet er ikke mangel på erfaring og kunnskap, men mangel på handling.

MYTE 2: «Funksjonshemmede blir ikke utsatt for nevneverdig diskriminering»

Aldri blir du en av «oss». Funksjonshemmede kjenner seg igjen i rasismedebatten og de utallige små påminnelsene om at man er «utenfor». Men landets største minoritet blir ofte glemt. Det får ingen som helst følge å glemme funksjonshemmede fordi de står svakt som gruppe. Knut Olav Åmås, Aftenposten 18.08.20.

Fakta: NHF dokumenterer daglig hindringer, urettferdighet og hatytringer. Det er et faktum at funksjonshemmede i større grad enn andre er utsatt for alvorlige og omfattende menneskerettighetsbrudd. Sivilsamfunnets rapport til FN i 2019 gir en grundig dokumentasjon. Det handler om at vi ikke kan leve frie liv og delta på lik linje med andre i utdanning, arbeid, kulturliv og samfunn. Og det handler om å bli utsatt for trakassering og hatytringer. FN-komiteen kom i 2019 med klare anbefalinger til hva Regjeringen må gjøre for å sikre at menneskerettighetene blir en realitet for funksjonshemmede. Å inkorporere CRPD i Menneskerettighetsloven står helt sentralt.

NHF mener at:

- Det er når politiske partier erkjenner det undertrykkende utenforskapet vi lever i, at gode mål fører til reelle endringer i samfunnet.

MYTE 3: «Funksjonshemmede er en særgruppe og CRPD en særkonvensjon»

Alle mennesker har de samme menneskerettighetene, men fordi vi har ulike utfordringer og egenskaper, kreves det i praksis ulike tiltak for å sikre lik rettighetsoppnåelse.

Kjersti Skarstad, «Funksjonshemmedes menneskerettigheter», 2019.

Fakta: CRPD slår fast at funksjonshemmede har akkurat de samme menneskerettighetene som alle andre. Konvensjonen beskriver hva som må til for at dette skal skje i praksis.

I forbindelse med Menneskerettighetslovutvalget, foreslo Regjeringen i sin innstilling [Ot.prp. nr. 3 \(1998-99\)](#), å styrke menneskerettighetenes stilling i norsk rett (Menneskerettighetsloven). Konvensjonene har en sentral rolle. Flere konvensjoner er nå inkorporert, men ikke CRPD. Konvensjoner har ulik status. Hovedkonvensjoner er tatt inn i loven, mens det ikke gjelder for særkonvensjoner. Begrunnelsen er at hovedkonvensjoner, som barnekonvensjonen og kvinnekonvensjonen, inneholder rettigheter om mange forhold som gjelder alle mennesker, i motsetning til konvensjoner som har et mer avgrenset område (særkonvensjoner).

NHF mener at:

- CRPD viser hvordan vi som samfunn kan realisere menneskerettighetene.
- CRPD er ikke en særkonvensjon. CRPD gjelder ikke spesielt avgrensede rettigheter, men alle livets områder for mange. Det er en kjensgjerning at funksjonsevnen berøres hos alle mennesker i større eller mindre grad, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet.
- Det er på høy tid å anerkjenne CRPD som en hovedkonvensjon og la den bli en del av grunnstammen i menneskerettighetslovgivningen. Slik styrkes funksjonshemmedes menneskerettslige stilling i norsk rett, i tråd med Menneskerettighetslovens formål.

5 gode grunner til at Stortinget må vedta å inkorporere CRPD i Menneskerettighetsloven

1. Vise tydelig at Norge ikke aksepterer diskriminering.
2. Anerkjenne at menneskerettighetene også gjelder for funksjonshemmede borgere.
3. Løfte politikken fra å handle om omsorg til å handle om menneskerettigheter og likestilling.
4. Gi CRPD samme status som andre konvensjoner som ivaretar menneskerettighetene.
5. Vise at Norge tar FNs bærekraftsmål på alvor: Leave no one behind!